

ХААНИАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫМ
15 КУНУТТЭН ТАХСАР

№ 35 (7420) ● Кудун тутар 25 күнэ. Чэллнэр ● Сманата 1 солд. 50 харчы

Тверьга сир кадастрын оқорууга үлэ мытыллар. Сир бэс билэччилэр бэйэлэрин участкаларын бы лаанын эрэ буолбакка, химическэй, биологическэй, структурнай дааннайдарын ыдыахтара.

Снимокка: сир кадастрын топографическэй картатын бөлөмүзүнн.

(РПТА—ССТА)

ИЛИН ЭНЭРИ САЙЫННАРЫ ЭКОНОМИЧЕСКАЙ ЗОНАТЫН ТУЊУНАН
САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ПРЕЗИДЕНИН ЫЙААБА

Республика сирин-уотун ураты усулуобуйаларын учуоттаан, рынокка киирингэ тыа сирин социальнай-экономическай проблемаларын быһаарыа механизмн чочулар туһугар үүрбэтигэр:

1. Алма, Мөңгө-Ханалас, Таатта, Чурапчы уонна Уус-Алдан оройуоннарын административнай терри- торияларын хабаан туран, Илин эгэри сайыынарымы ураты экономической зонатын (СЭЗ) үөскөтөрө.

2. Ийнгэнгэ саймшанарыг эконоинтеснай зонайг сүүрүн соруугунаг нэхитиманья олоуун-дьяадыг гутаах проблемаларыг бьяаарыгны аабарга, онно интрээлээр:

—нэгдлийнхнийг нэр ууган хааччийны уонна тал хаахайныг багтын сирин-уотун угуттаачныг турьтаах өгсөрүү;

— олоор дийнхи тутууну түргэтлэргэ тус байа банын систематын нонгу эбийн финансовай уонна материалнай-техническэй ресурсалары түмэ тардыа, итгичин хааччыйылыны убаһас өттүккэ мпллэрин, суоллары оноргуу, тус байа, уу уонна салгып холбоһуктаах транспортнай сүредстволарынан хааччыйыа, нуорүт туттар табаардарын онорор предпрителар ситимнарын үөскэтин, сырьену переработкаадыын, альтернативнай эргичи ситимэ:

— олохтоох, республикатаабы уонна кырааныксыа таһымаабы инвестордары тартыага табыастаах финанснай-экономическай, полук уонна таҕыһаҥҥа усулукбуулаар системалары үөснэтин.

3. Саха Республикатын Правительства бэри-

Йуоннар дьаһалттарын баһылыктарын кытта биргэ бу дьыл кулуи тутар 25 күнүгөр дьэри:

3.1. Сүүрүл соруктар, финансовая, кредитная, материальная уонна атын ресурстары түмэ тардым инструментаһы быһыылараһан, онно программаны олохтоо киллэрин фондатын үөскэтинин көрөн, экономика структуратын уларыта тутуу уонна сайдыы экономикаһык зонаһын сайыннарым «Итин эгээр» диир тус сыаллаах программаны ылынарыгар. Саха Республикатын Правительствота бу фонд устаабынан көрүлэр капиталын үөскэтигэ кыттыыны ыларар.

Ыйыаллыбыт фонд инновационнай, инвестиционнай, страховой уонна колдинговой функциялары толоруон, итинга таһа промышленнай, финансовой уонна эркин компаниялары төрүттүүөн сөбүн олохтуурга.

3.2. Илин энэри сайыншарым экономическай зонатын программаткы статуһун туһунан, программа дьаһалтатын туһунан уонна программаны олоххо киллэрин фондатын туһунан Балаһыанньаны ырытан онторго уонна бигэргэтэргэ, Республика уонна оройуоннар бюджеттарыттан үп СЭЗ программатын олоххо киллэрин фондатыгар киирэр механизм, чэпчэтиллээх инвестиционной кредиттэри ылыы, атын дойдулар инвестордарын тартыы усулуобуйаларын, производственной үлэттэн ылыллар барыска түһөрүллэр нолуонга чэпчэтиннэлэри быһаарарга.

Илин эгэри сайыннарын экомоническай зонаты-
гар өнөбуллар уонна оино түэйдлэн киллэриилэр
бүдүүкүсүлэ экспортунай-импортунай поолтиналар
СӨЗ программатын олоххо киллэрин фондатыгар
бүүс-бүтүнүүу ытыллылаларын быһаарарга.

Бийр уюусай экономический, социальный уонна инвестиционный политиканы ыытарга, производстволу сайыннарыы, финансовой-кредиттэй ресурсалары түмэ тардыы дьаһалларын олоххо киллэрингэ, оройуоннар икки ардыларынаабы производственной инфраструктураны үскэтэргэ кыһамныыны түмүүгэ андан СЭЗ программатын дьаһалтатын бабылыгынан Иванов Алексей Семеновичи аныырга.

4. А. С. Ивановка өлкөсүндө ийинан Бала-
ханынаны уонна СЭЗ программатын дьахталытын
итатнай расписаниятын киллэрөрүгэр соруудахтыр-
га.

5. Саха Республикатын Правительства СЭЗ игоргуулаах күүстэрин савыныарым, рынок монополиятыгар кириин усулуобуйаларыгар хаһаайынааһын сана көрүгүнэрин ситэри үөрэтти сүүрү туһаайымыларын быһаарыта оройуоннар дьаһалаларын, министерстволар, ведомстволар этиннэлэрин ий өлүннэ түмэн көрөрүгэр уонна олорго туһааннаах дьаһаллары ылынарыгар.

Саха Республикатын Президентэ М. НИКОЛАЕВ
1993 сыл, кулун тутар 6 күнө.

Ю ВИАР оловун, үлүс туфунан юстиция хохсоонук даңкалаагы оройуон даңкалтанан байылытын оройуон кинигер солбуйааччы А. Р. Саргыдаев огордо. Үөрүүдөх муньахха кыттыаны иллалар: оройуон даңкалтанан байылыга Н. С. Синцев, ылдыы Монга-Хангаас, Таатта оройуоннарын делегацията, оройуон ийдииктэрин байылыктара, сельсоветтар, профкомнар председателлэрэ, Мунчады райсовет председателэ Саха Республикатын Үрдүк Сэбиэтин депутаты А. А. Захаров салайан ытта.

Магсим Николевич Сибиряков, республика маңгайы колгона тусууларыттай бийрдегэ: калпы бодог сала бааччы быһылыгыны төрөөбүт норуотун олоодо баһара тунсарыгар туох баар билигин көрүүтүн бээрэн 30 сыл куурааппахтын үдэлэтэ. Итинтэн 18 сылыгар — кини энэр Таата, Аман, Чурапчы оройуоннарыгар райсовет председатели, партия райкомун бастык секретара, Саха АССР Үрдүк Сэбиетин депутатынан, СССР обкомун чыыныгыннн башбардыачи республика элбөкчүтөс, кай, культурай бааро сайдарытар 20-чэ сыл усталаах туоратыгар эскилэ сүөх сыраласта.

«Түстүү туһунан ахы-
батахына, олодум тодо-
рута суох буолуо» диин

Махсуд Ниналаевич бэйлэ билимнэниг, спорт кинээхэ алаан атыг сэргэ туруоруммут дыакалаа дуулуур биирбита. Нина, төрөөбүт нуруотун бириккэн туттар дуулааа бэйлэ аатырбыта. Дойдугун чыыһы атын уобаластарга, кыраайдарга элбэхтик көмүснөөбүт үтөөлөөх. Нонгуа тустууга СССР уонна халасарыга Саха АССР спордун маастардара. Саха сириг 8 төгүллээх чемпионна спорду таптааччыларга «Тустууга сүтүрүбүн» диэн бэртээхэй кинигатын бэчээттэттэ.

Максим Николаевичтай оройуонарытар, буолан баран мэлдьитин дурааныгар оройуонарга, салайар үлэсэ эмддэринэн дааны, сир, уу бопшуроостарынан утумнаахтык дьиригитанай нэлэ. Ону аан бастаан председателинан үлэсэбит Мэҥэ-Хаҥалас оройуонарыта Максим Горькай аатынан колхозтун саалаабыта бэни. Орус арыстын талача дүлүгитин астарын, ходоһааҥа иһигитин үлэсэ көдүлүбүтэ Эмис Уус-Алдан оройуонугар үлэсэбит олорон 4000 гектар сир дүлүгитин астарын бу үлэ даалаһаһынан барыта. Итинин үлэсэбит гектарыгар 22 тыһ. гектар сирин тордуган туукаһаарда, оноргодо Аһа оройуонугар «Максим бааһынага», Уус-Алданга «Максим үлэсэ» дииһигэр баалара билигин үөс номо

сөр ахтыллаллара, аатын ааттаталлара түбөспүчү буолбатах. Бу итин үлэтин билигин үтүө холобура. Тааттаба 11. Уус-Алданга 5 күөлү оңор-горбута баччаанга диэри дьонго сөргөзү туһаллыылара, ама, иһин атыһарбат буолуой.

Сағаны, бастыны олох

тарым, дойдубар курдары тартарар буоларым. Ол бэйэм төрөөбүт оройуонумар адыас кылгас кэмгэ уонна үлүм бүтөн кылыларыгар үлэлэтим», — диир юбилар. Ол да буоллар ити кылгас биир-икки сылга күүрээни утары охсуһууга оройуон анал программаны ыланан

СИРГЭ ТАПТАЛ, ДЬОНГО ТАПТАЛ

Кулун тутар 19 күнүгэр «Айыллаан» Культура дьэстигэр оройуон общественноһа, Чурапчы сэлэни-
нэтин олохтоохторо Ула Кыһыл Знамята «Вочуот
Знага» орденнардаах, республика нуруутун хаһаа-
ныстыбатын үтүөлээх үлэһитэ М. Н. Сибиряков 60
санын бэлэтэстэр.

тогочу ханна да сырыл-
тар туох эми суолуһун
халаларан тайар. Ордук
тахсылдахтык уолу
уһунуһу Амма оройуону
гар үлэһэтэ. Мана
бурдугунаа аатырар Ам-
ма кырыс сирин баһаа-
лааһа турууласта Амма
сүһүктөр алта бөлүөтүн
тутулуһун. Кириллара
Миссим Николаевич ту-
кулуһунниһын. Ол кур-
дук Мээндийэ, Сэргэ
Пос, Хайыах, Дайа Ам-
мата уо. д. а. үс маллаа
оройуонга тагынны кэ-
риэтэ тутулуннулар, са-
калыа көрүнүстэх дыокус
бөлүөктөр үөскэтиилэр.
«Биһи дойдумсах буо-
лар эбит. Мия Чурашчы
уолабын динэрбин ханна
да сырыттарбын ханна

үлэ эрчимшэхтик, сэлдэ-
рынэн ото дорон саба-
ламмыта. Биирдин нэби-
лэнтэринин чоту хайнас
хаааах дьаааллар бэлэ-
тэнмилгээр Максим Ни-
колаевич уу туһугар уту-
лар уутун умиубут сала-
бааччы. Бэйтин быра
ылагынан халаан уутун
хааан, Уус Алдан, Тээт-
ти оройуоннарыгар күөд-
дари өгөртөрбүтэ. Чурап-
чыга, Тээтэга ууну
Өлүөнэттэн бырахтарар
туһунан аарыстардаах
идеяны биэр бастамынан
көтөхпүтэ. Ол баата
олоххо аһирар буолла.

Тыһ хайааһытыылан
күрдүк ыраахан салаада
республика Урдүсү. Са-
бытан бистэианнай ко-
ммунисттар эр аһаары

Ыйыгытынан уйунуук
 үтүлгөн, элбэх сага саба-
 лаһынары көбүлэбигтэ,
 Ыааччы тэрийсигитэ. Со-
 озор сэмэсунха тылла-
 ын истибитэ, утарсы-
 ылары да көрсүбүтэ. Тыа
 кыһайыстыбатын спеди-
 алиһа буолуодуттан уот
 ыныттан бөдөһүтүүнү
 утарейыта. Бөсө 1965
 сыллаахха М. Горькай
 аатыннан колхозка үлэ-
 ниритэр «колхозтары
 эһиликтэринэн тэрийи-
 ңин, сагалларга сөнөөх,
 тэтик тыа» диир тыл
 көтөдө сылдыбыттааҕа.
 Эччолорго оһо сэмэс-
 ытэ. Республикада элбэ-
 х сыллаах оту ыһыа
 бастан Аммага уонна
 Ньурбада олоххо нирэи,
 оһо сэмэсэринин элбэ-
 ҕа. Аһардас Амма өрө-
 дуона 10-ча тыһ. гектар
 иртэ ыһыа сылдыбыт-
 тааҕа.

«Төрөөбүт Мыралабар
адам колхоз нөлүүр ову-
ун нурдун үлэһинэ,
иһэн сыныһыксыттыһара,
Дройн кыһаданы, сүтү
сурааны от байэбинэн
билбүтүн. 1942 сыллаах
дөһөрүүгэ нэһилэн төбө
та чөддөй олорон хаал-
лар, ити сыл 70-ча киһи
элбүтэ. Омон бурдук күн-
үтүтүн, сир барсар кэмч
быһаһан сыналаны
длаһыһатан. Ал иһэн
сир, уу олоһун араһыс-
тат арыһтар, туруула-
ар сылларым буалбут-
тара», — диир Максим
Ишкеленин.

Киһи билгини төбө да
бачуоттаах сымнаһаһа
олордор, «сыныһанар» са-
лааһа суох. Төбө диэтэр

оловун анаабыт дыалдата
ситтарина, дьонно-сэргэсэ
туһалыа өссө да илин,
өссө да кыһалардээх. Ол
— уу уонна сир байылан
инин охсулуу. Аны били-
гини мунньуммут байы
опытын сурьуйан, дьон-
сэргэ билиһинитэр, нөһү-
түгэр таһаарар, саадала-
рын чөмчөтөр, дьүүлэ-
һиннэрэр багалдах. Бу
эмэс туһугар улахан үлэ,
сорук.

М. Н. Сибиряков ийин малалмат үлэтин үлэлээгэ. Үс үрдүн үөрэхтээх, билинээх-көрүүдээх специализет, сэлэвчлээхчэ билиитийн хайа да дуоһунаса сүрдэбэтэ. Олосун арьсһаа Александра Матсёновичийн бие оодорун дьон онгодудар, алта сизэ тапталлах аһалара аһалар.

Кубилары эвэрдалээн истинг тыллары эттидэр, эвэрда суруктары, өйдөбүннүк бэлэхтэри туттардылар: оройуон дьаһалтатын баһылыга Н. С. Сивцев, Тватта оройуонун Сэбиэтин председателэ В. М. Винокуров, Мэҥэ-Хаҥалас оройуонуттан «Тонгулу» агрофирма представителэ А. Ф. Ныгизин, төрөөбүт Мыраһыттан мөһөнүк баһылыга Д. Р. Батаркин, «Амма — Даймонд» акционернай общество директора Т. В. Носа оройуон атыт мөһөнүктэрин представителлэрэ, төрүттэлэр, предприятелар, учурдуненнар, общественнай тэрияталэр салайааччылар.

Дьоро иһинэ улахын кондирьыһын түмүктээннэ,

